

Dato: 26.5.2017

Landsrádit siulittaasuattut innuttaasut qinigaattut siullertut Erling Høeghip qinigaaneraniit ukiut 50-inngornerata malunnartinneqarnera

Inatsisartut Siulittaasuannit Lars-Emil Johansenimit

Nalitsinni ulapaarfiusumi immikkut pisut nunatsinni naalackersuinikkut ineriartornermut malunnartumik sunniuteqarsimasut malunnartinnissaat eqqaamassallugu pingaaruteqarpoq. Taamatut pisumik nalliussinissatsinnut ukioq manna pissutissaqarpugut. 2017-imi maajip ulluisa 26-ianni ukiut 50-it qaangiutissapput Landsrádit siullerpaamik qinikkamik siulittaasoqalerneranniit.

Siusinnerusukkut pissutsit imaassimapput Kalaallit Nunaanni naalagaaffiup atorfilittaasa qullersaat Landsrádimut siulittaasunngortinneqartarluni. Avannaata Kujataatalu Landsrádiisa 1911-imi pilersinneqarneranniilli Landsrádit siulittaasussaat Danmarkimiit toqqarneqartarsimavoq. 1967-imi nutaamik aaqqissuussinikkut Landsrádimut ilaasortat namminneq akunnerminnit Landsrádimut kina siulittaasuussanersoq aalajangertalerpaat.

Aaqqissuussinerup allannngortinneqarnissaanut alloriarneq siulleq pivoq 1956-imi, Landsrádimut ilaasortap Peter Nielsenip apeqquusermagu ilumut landshøvdingip tamatigut siulittaasuusarnissaa pissusissamisoornersoq. Apeqquut 1958-imi Jørgen C. F. Olsenimit malitseqartinneqarpoq, Landsrádit siulittaasussaminnik namminneq qinersisalernissaat siunnersuutigimmagu. Siunnersuulli taasissutigineqarami itigartinneqarpoq, Oluf Høeghilli 1963-imi Landsrádimut qinigaasup suliassaq ukiup tulliani aallarteqqippaa siunnersuullu qaqqeqqillugu. Taamaalilluni ilaasortat arlaqarput aaqqissuussinerup nutaap eqqunneqarnissaanik sorsuuteqarsimasut. Siunnersuut Landsrádit 16-issaannik ileqqusumik ataatsimiinneranni 1966-imi septembarip ulluisa 30-ianni akuersissutigineqarpoq. 1967-imi apriliimi Landsrádinut qinersisoqarnerata kingorna qaammatip tulliani maajip ulluisa 23-anni Landsrádit katersuupput inissitsiterniarlutik.

Siulittaasuogallartup r dimut sivilunerpaamik ilaasortaasimasup J rgen C. F. Olsenip ammaalluni oqalugiarnerni nutaamik aaqjissuussinermik nuannaarutiginninini ersersippaa ima oqaaseqarluni: *"Nunatta oqaluttuarisaanerani qaqugorsuarmut ullumikkut ulloq taaneqartarumaarpoq, tassami inuiaat kikkulluunniit pisinnaatitaaffigisariaqagaat piumasarisinnaasaallu, imminut naalakkersorneq, siunissatsinni maannamit annerusumik peqataaffigisinnaaleratsigu nammineq qinikkatsinnik siulittaasoqalernitsigut"*.

Ullut pingasut qaangiummata 1967-imi maajip ulluisa 26-ianni Erling H eghip siulittaasumut qinerneqarpoq. Landsrådip siulittaasua qinigaq siulleq ilaatigut ima qujassuteqarpoq: *"Soorunami killitsissutigalugulu aalaterneqaatigilaanngitsoorsinnaanngilara maannakkorpiaq nunatsinni atorfiit qularnanngitsumik akisussaassuseqarnerpaartaannik tunineqarnera (...) Naggataatigut kissaatiginiartigu aaqjissuussineq maanna iserfigisarput qanortoq nunatsinnut inuinullu pilluaqqussutaagili"*.

Erling H egh ukiuni sisamani siulittaasuvoq, 1971-amilu Lars Chemnitzimit, 1979 tikillugu siulittaasuusumit, taarserneqarluni. Taamaalillutik aqqit taakku marluk Landsr dit nalaat eqqartorneqartillugu avaqqunneqarsinnaanngillat.

Ukiut 50-it matuma siorna ullup matuma eqqaamaneratigut innuttaasut oqartussaaqataanerata pingaaruteqassusianik misigisimaneq, namminiillivinnissamulu allaqquuttussaanngitsumik ingerlanitsinni nukittussuseq inuiattut angusinnaasarput, aalajangiusimavagut. Soorlu Landsr dimut ilaasortat kina siulittaasorissanerlugu namminneq aalajangiisalererat taamanikkut nutaaliornerusimasoq, taamatutaaq aamma ullumikkut nutaaliorneruvoq Inatsisartunut ilaasortat tunngaviusumik inatsisiliornissamut isumalioqatigiissitamik pilersitsisimmata, maanna nunatta tunngaviusumik inatsisissaanut siunnersuusiorumik. 1979-imi Namminersornerulluni Oqartussaanerup 2009-milu Namminersorluni Oqartussaanerup eqqunneqarnerisigut pingaarutilinnik allariarpugut. 1967-imi maajip ulluisa 26-ianni Erling H eghip Landsr dimut siulittaasutut innuttaasut qinigaattut siullertut qinerneqarneratigut ullumikkut namminersulivinnissamut ikaarsaarialernitsinnik tunngavissiisoqarpoq.

Sulinerup ilarujussua ullumi illorsuarmi tassani Landsrådip 1975-imiilli ataatsimiittarfigisimasaani, naallu illorsuaq pisoqalisimagaluartoq Inatsisartut suli ataatsimiittarfigisaanni, ingerlanneqartarpoq. Ulloq malunnartinniarlugu periarfissaq atorparput Inatsisartuni ataatsimiititaliat ataatsimiittarfitoqaasa "Ataatsimiittarfik Erling H egh"-imik "Ataatsimiittarfik Lars Chemnitz"-imillu atserneqarnerinut. Ataatsimiittarfiit

igalaaminernik allagartalerneqarsimapput Erling Høeghip Lars Chemnitzillu assinginik ilanngussivigineqarsimasunik.

Pisut annertuut ilaatigut pisunik annikkaluartunik aallaaveqartarput, qularutiginggilluinnarparalu Erling Høeghip Landsrådip siulittaasuattut innuttaasut qinigaattut siullertut qinigaaneraniit ukiut 50-inngornerannik malunnartitsinitta eqqaasissagaatigut ulloq manna inuiattut ataatsimut eqqaamasassatta ilagigaat, tulluusimaarutigalugu aamma siunissami kingumut qiviartagassarput. Erling Høeghip Landsrådip siulittaasuattut innuttaasut qinigaattut siullertut qinigaaneraniit ukiut 50-inngorneranni pilluaritsi.